

Modře označené štítky znamenají, že není zaplacené předplatné! Předplatné na jeden rok je 32,71+ 2,29 (GST) = 35 kan. dolarů Cena 1.40 + 0.10 (GST) = 1.50 dolaru.	Agreement # 40005374/ Registration # 09089	Telefon: 416/530-4222 Fax: 416/530-0069 E-mail: abe@zpravy.ca abe@satellite1-416.com
	Datum, dokdy jsou noviny předplacené, je v pravém horním rohu štítku!	J Time Committed À dé lai convenu

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 19.

(345.)

Vol. 15.

Thursday,

October 6,

2005

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

www.satellite1-416.com nebo www.zpravy.org nebo www.zpravy.ca

Nepotřebný moralista

Jak máme správně a spolehlivě poznat, spatří-li světlo světa jednou za sto let lidská bytost, jíž byla vdechnuta duše přesahující dimenze své doby? Ne nad každou kolébkou je současníkům dáno znamení zářící hvězdou na nebi a tak nám současníkům nezbyvá než alespoň s úctou zaznamenat stopu velkého člověka, když je povolán na věčnost.

V noci na 20. září 2005 zemřel ve Vídni v biblickém věku devadesáti šesti let Simon Wiesenthal. Narodil se jako rakousko-uherský poddaný na území dnešní Ukrajiny, jeho mateřštinou byla jidiš a polština, kvalifikaci architekta získal v Praze. Jako Žid musel projít dvanácti koncentračními tábory a třikrát jenom o vlas přežil vlastní popravu. Po válce se jeho životním mottem stala nejen slova *není horšího hříchu než zapomenutí*, jež si přečetl v deníku židovského děvčátka, zavražděného v koncentračním táboře, ale také *spravedlnost, ne pomsta*.

Podařilo se mu vypátrat ne méně než 1100 nacistických zločinců, jeho nejspekulárnějším úspěchem bylo v roce 1960 odkrytí pravé identity nenápadného argentinského skladníka, jímž nebyl nikdo jiný než *manager* holocaustu Adolf Eichmann. Wiesenthal prokázal nacistickou minulost celé řadě významných poválečných rakouských politiků a ne vždy se mu za to dostalo uznání. Vyhrožovali mu soudem, nuceným vystěhováním z Rakouska, byl obviněn, že *kálí do vlastního hnízda* a před jeho domem vybuchla ještě v roce 1982 (!) bomba. Tehdejší rakouský kancléř Bruno Kreisky nazval Wiesenthala *nepotřebným moralistou*.

Nemenší občanskou statečnost Simon Wiesenthal prokázal, když krátce po válce prohlásil, že není rozdíl mezi mladými Židy a Němci. Na svatbu své dcery pozval esesáckého dozorce, který ani v nelidských podmínkách koncentračního tábora nepřestal považovat ponížené a vražděné Židy za lidské bytosti sobě rovné. Ani v těchto případech to Wiesenthalovi nevyneslo obdiv.

V době sporů o roli Švýcarska za II. světové války nejen opakovaně vyzval zemí pod Alpami, aby se konečně vypořádala také s temnými stránkami vlastní minulosti, ale vzal ji v ochranu před neodůvodněnými útoky. Během rozhovoru, který mi u příležitosti svých devadesátin poskytl pro *Lidové noviny* se ukázalo, že pořád ještě umí pěkně česky. Se smíchem předvedl i výrazy, které se sice v čítankách nevyskytují, ale zato je často slyšíme na ulici. Mezi krásné vlastnosti Simona Wiesenthala patřilo, že přes hrůzy života dokázal zůstat veselým člověkem.

Petr Chudožilov - Basilej
Hospodářské noviny - říjen 2005

Naše internetové stránky Satellite 1-416

Výběr z článků v našich novinách.
Aktuální vždy v den vyjití novin.

www.satellite1-416.com

www.zpravy.org

www.zpravy.ca

***

NHL

Zpravodajství z posledních zápasů NHL v Torontu

www.nhl.satellite1-416.com

www.nhl.zpravy.ca

www.zpravy.org/nhl

***

Potěmkinovy vesnice a Kateřina II.

ZLATÝ KOČAR KATEŘINY II.

Marně jsem se snažil vybavit si v hlavě, kdy jsem se poprvé setkal s termínem Potěmkinova vesnice. Přiznám se, že ani nevím, kdy vznikl a jestli se zakládá na skutečné historické události. Spíše tušíme než přesně víme, co to znamená. Jedná se o osadu, kde je vše na první pohled dokonalé a naleštěné, takže náhodný návštěvník má představu o pořádku a neobyčejně vysoké životní úrovni obyvatel, zatímco se jedná o zkorumpovaný systém, kde nic nefunguje. V nedávné době jsme byli svědky, jak se takové Potěmkinovy vesnice budovaly pro zahraniční turisty v naší domovině. Tu prosperující Slušovice, jindy to byly nové moderní závody či zdravotní rekreace horníků v státních zotavovných. A tak se stalo, že by si jeden mohl myslet, že Potěmkin byl současníkem Stachanova nebo jiných hrdinů ranného údobí socialismu.

Abych řekl pravdu po Potěmkinovi jsem ani nikdy nepátral. Až do minulého úterý, kdy jsem ho spatřil na vlastní oči. Najednou stál přede mnou jako živý. Vlastně to byl jeho portrét tříasedmdesát a půl centimetrů vysoký a šedesát centimetrů široký. Konečně jsem tohoto génia předchůdce Járy Cimrmana spatřil na vlastní oči a dokonce jen o pár metrů vedle, stála jeho metrová socha od Ivana Petroviče Martose. Rakouský malíř Johann Baptist Lampi zvěčnil prince Grigoryje Potěmkinu okolo roku 1790. Potěmkinovy vesnice nejsou jediným tajemstvím, které nám šlechtic zanechal. Otázkou je, jestli byl pouhým milencem Kateřiny II. či dokonce tajným manželem, což je zřejmě i v ruských dějinách zvláštností.

Podobně jako kolem Potěmkinu se objevuje spousta záhad i kolem Kateřiny II. Jednou z nich je proč má ve svém znaku písmeno E. Vysvětlení je poměrně snadné. Ačkoliv se narodila v německém Štětíně přijala ruské jméno Jekatěrina a v azbuze se píše písmeno JE jako E.

O jejím nemravném životě kolují spíše legendy a portréty v Art Gallery of Ontario ji ukazují ve starším věku, ale skutečností je, že byla spíše grafomanka než nymfomanka, o čemž svědčí řada dopisů, které si vyměnila s Voltairem. Také zde můžeme vidět devět Voltairových portrétů od Jeana Hubera.

I když výstava *Catherine the Great*, která je v Art Gallery of Ontario (317 Dundas St., Toronto) od 1. října 2005 do 1. ledna 2006 nepředstavuje špičková díla z petrohradské Ermitáže, představí nám spoustu zajímavostí z období, kdy se tato panovnice při převratu chopila moci a kdy se jí podařilo rozšířit své impérium. Navíc málokterý panovník byl takovým přívržencem umění jako ona.

I když Ontarijská galérie při současné přestavbě vypadá tak trochu jako Potěmkinova vesnice na ruby, přesto pod ne příliš lákavým zevnějškem můžeme nalézt, díky této výstavě, řadu zajímavostí včetně zlatého kočáru, který se používal až do roku 1881.

abe

***